

ШАГЫРЕЙЛЕНДИРИУ

Жангы полпред къуллугъуна киришгенди

Жыйылуыгъа КъМР-ни Башчысы Юрий Коков да къатышханды

Пятигорскда Россей Федерацияны Президентини Шимал-Кавказ федерал округда жангы полпред Олег Белавенцев бла шагърейлендиреу аталгъан тобешуи болгъанды. Анга алгъын ол къуллукъда ишлеген, энди уа РФ-ни Миллет гвардиясыны аскерлерини федерал службасыны директоруну орунбасарына – Россейли миллет гвардияны аскерлерини баш командующисине салынган Сергей Меликов, Шимал-Кавказ округу субъектерини башчылары, полпредни аппаратыны, округну кюр структураларыны келекчери да къатышханды.

Тобешуно ача, Сергей Меликов Шимал Кавказыны шендоого болумуну энчилликтерини бир-бирлерин туура этгенди. Ол айтханыча, арт жылдада регионга туристле аслам келди, кюркюзуулу къада кочленгенди. Аны алайлыгы уа правительстволаны кюр структурала бла къаты байламлыкъда ишлегенди, субъектлени оюнуларыны келеринде тероризмге къажау комиссиялагъа башчылык этгенери ючюн болгъанды деп къошханды.

Алгъынны полпред коллегаларына бирге келишулюкде ишлегенери ючюн жюрек ырызлыгъан билдиргенди. Округу айнтыуу белгиленген жолун жангы башчы андан ары жетишмилли бардырлыгына ийанана, энди округу оюнуларыны санына Россейни анта да бир Жигити къошулгъанды дегенди.

Олег Белавенцев а алгъынны полпредни бла аны Шимал Кавказда къырал политиканы жашауда бардыруыгъа къе къарамлары толусунлай келишгенин чертгенди. «Биз бирге Россейни Президентни Владимир Путин салгъан борчланы толтурууубузга ишексиме. Бек башы – Шимал Кавказда битеуроссей къыраллыкны кочлендириуде эмда округу социал-экономика айнтыуун андан ары бардырууде», дегенди.

Ахырында Олег Белавенцев бла Сергей Меликов СКФО-ну субъектлерини башчылары бла тобешгенди.

РФ-ни Президентини СКФО-да полпредни аппаратыны пресс-службасыны материалларына къере.

Тобешуи

Юрий Коков Алим Пашт-Ханны анга «Къабарты-Малкъар Республиканы халкъ художниги» деген ат аталгъаны бла алгъышлагъанды

Тонене Правительствону Ююнде Юрий Коков Художестволаны Россей академиясыны член-корреспонденти Герман Паштовну бла аны жашы белгили график, живописец Алим Пашт-Ханны къонакъгъа алгъанды. Ушакъны кезиунде сёз бу усталаны кенг белгили чыгармаларыны юсеринден баргъанды. Аладан бири – битеу дунягъа айтылган чын ваза – Тюрингияда (Германия) салынган турады.

Художникле чыгармаларыны арт заманда чыкъган изданысын эмда Михаил Лермонтову 100-жыллыгына жораланган ишлерини каталогун да кёрнотгенди. Шендоого Нальчикни юсюнден къе къарамлары билдире, ала Къабарты орамны жауу жюрюрча кесегин айбатландыруыгъа бек сой-

юп къатышырыкъларын айтханды. Юрий Коков Алим Пашт-Ханны анга «Къабарты-Малкъар Республиканы халкъ художниги» деген ат аталгъаны

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствону пресс-службасы.

Жер-жерли самоуправленени органдарыны башчыларыны, ишлерини регион эмда муниципал даражада бардыргъан унитар предприятиеланы бла учреждениеланы, акцияларыны контроль пакети Къабарты-Малкъар Республиканы къырал иелигинде неда муниципал иелигинде болган эмда халкъны жумушла бла жалчытхан акционер обшествоваланы ишлерине жамауат ырыз болгъанын бла къалгъанын тинтиуу жаны бла эксперт комиссияны Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2013 жылда 11 июнда чыгарылган 85-УГ номерли Указы бла къабыл кёрнотген къауумна торлениуле кийириуну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

1. Жер-жерли самоуправленени органдарыны башчыларыны, ишлерини регион эмда муниципал даражада бардыргъан унитар предприятиеланы бла учреждениеланы, акцияларыны контроль пакети Къабарты-Малкъар Республиканы къырал иелигинде неда муниципал иелигинде болган эмда халкъны жумушла бла жалчытхан акционер обшествоваланы ишлерине жамауат ырыз болгъанын бла къалгъанын тинтиуу жаны бла эксперт комиссияны Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны «Къабарты-Малкъар Республиканы Россей Федерацияны Президентини – Шахар округланы бла муниципал районланы жер-жерли самоуправленени органдарыны ишлерине багъа бичиуну юсюнден» 2008 жылда 28 апрельде чыгарылган 607-чи номерли Указын толтуруу жаны бла мадарланы юсюнден» 2013 жылда 21 июнда чыгарылган 85-УГ номерли Указы бла къабыл кёрнотген къауумна былай торлениуле кийириге:

а) эксперт комиссияны къауумна бу адамланы къошаргъа:

Коздокко М.М. – Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрацияны Таматасы (эксперт комиссияны председатели)

Белецкая О.В. – Къабарты-Малкъар Республиканы экономиканы айнтыуу министрини орунбасары - Къабарты-Малкъар Республиканы Экономиканы айнтыуу министрствосуна соци-

ал-экономика реформала жаны бла департаментини башчысы (эксперт комиссияны секретары)

Лихов З.А. – Къабарты-Малкъар Республиканы финансла министри

Мальбахов Б.Х. – Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Законодательство, къырал къурулуш эмда жер-жерли самоуправленени жаны бла комитетини председатели (ырызлыгына къе)

Рахайланы Б.М. – Къабарты-Малкъар Республиканы экономиканы айнтыуу министри

Сарбашланы С.М. – Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрацияны Таматасыны орунбасары - Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрациясыны жер-жерли самоуправленени ишлери жаны бла управленясыны начальниги;

б) Н.Г. Емужованы къуллугъун жагъдан былай жазагъа: «Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуна Председателнин орунбасары-Къабарты-Малкъар Республиканы билим берии, илму эмда жаз тёлноо ишлери жаны бла министри»;

в) эксперт комиссияны къауумундан В.М. Битоконун, Х.А. Бердовун, М.А. Керетовун, М.С. Муратовун, А.Т. Мусуховун, М.Х. Туменовун кетериге.

2. Бу Указ анга къол салынган кюнден башлап кючоне киреди.

Ю. КОКОВ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы
Нальчик шахар, 2016 жыл 29 июль, №85-УГ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Социал-экономика айнтыуу белгиленген керюмдOLERINE жети не халда болгъанын, Россей Федерацияны Президентини бир-бир Указыны къалай толтурулгъанларын тинтиуу жаны бла советни Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2014 жылда 19 ноябрьде чыгарылган 232-УГ номерли Указы бла къабыл кёрнотген къауумна торлениуле кийириуну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Социал-экономика айнтыуу белгиленген керюмдOLERINE жети не халда болгъанын, Россей Федерацияны Президентини бир-бир Указыны къалай толтурулгъанларын тинтиуу жаны бла советни Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2014 жылда 19 ноябрьде чыгарылган 232-УГ номерли Указы бла къабыл кёрнотген къауумна былай торлениуле кийириге:

а) Советни къауумна бу адамланы къошаргъа:

Иванова А.О. – Къабарты-Малкъар Республиканы саулукъ сакълау министрини къуллугъун толтуруу

Тараев И.В. – Прохладный шахар округну жер-жерли администрациясыны башчысыны къуллугъун толтуруу (ырызлыгына къе)

Тукешев А.А. – Чегем муниципал району жер-жерли администрациясыны башчысыны къуллугъун толтуруу (ырызлыгына къе)

Жасанов И.М. – Къабарты-Малкъар Республиканы курортла эмда туризм министри

Зристов П.А. – Къабарты-Малкъар Республиканы жер эмда ырысы бла байламлы халланы министрини къуллугъун толтуруу;

б) С.И. Шагинни къуллугъуну атын жагъдан былай жазагъа: «Май муниципал району жер-жерли администрациясыны башчысыны къуллугъун толтуруу (ырызлыгына къе);»

в) Советни къауумундан К.М. Ахочовун, А.А. Бишеновун, А.Н. Кислицынни, И.Е. Кладьконун, И.М. Шегованы кетериге.

2. Бу Указ анга къол салынган кюнден башлап кючоне киреди.

Ю. КОКОВ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы
Нальчик шахар, 2016 жыл 29 июль, №86-УГ

ХУРМЕТЛЕУ

Сексен жылында тириди, жарыкъ бетлиди

Кеп болмай Нальчикде «Трудовая слава» орденини толу кавалери Хакулина Амшокова биргисине ишлегенлени эм шухбарлары да араларында сексен жыллыгъан белгилегенди. Ол кюн чакъырлыгъан къонакъланы санында КъМР-ни къурулуш эм жашау журтла - коммунальни мюлк министрини орунбасары Юрий Белимготов эм Нальчик шахарны мэрини орунбасары Дина Кисова, шахарны ветеранларыны советини таматасы Абдулаланы Мустафа да болгъанды.

Мен Хакулины эгичинден башка кыймай. Жыл саны келген эсе да, саулукълу адамды, жашаудан эрикмегенди. Кеси тургъан микрорайонда хар ветераны таныды. Аланы бирине болушукъ керек болуп, арта турмагъанды.

Ол ишден къачмагъан, адамлы болгъанын исарды. Шахарны ветеранларыны советини эм кесими айтмдан да санга эмда сени ахуларында эсенлик, на- сеп тежейме, - дегенди Абдулаланы Мустафа.

Ол кюн юбиляр къонакъладан кеп ариу сёз эшитгенди. Бары да анга саулукъ, насып, узакъ ёмюр тежгенди.

Хакулина Олидовна «Нальчикский» совхозда 47 жылны урунганды. Аны жигерлигини хатери бла терек бахчала

жашнагъандыла, къайнагъандыла. Ишине улуу келюу болмай, тынгылы толтурууны ючюн ол «Трудовая слава» орденини юч даражасына, майдаллагъа, «Ударник коммунистического труда» деген белгиге да тийишли болгъанды.

Бизни корр.

ИГИЛИК

Федерал трасса тапландырылады

Элбрус районда федерал трассагъа тынгылы ремонт этиледи. Ишлени асламасын «Партнёр» организация бардырады. Ол Тирнау-узгъа кирген эм чыкъган жерледе къармашады.

Бюгонюкде Быллым элден Гирхожан суугъа дери жолну жагъгытып бошагъандыла. Анда асфальтны биринчи къатысын жайгъандыла, бордюрла салгъандыла, машинала жол жанларында бирисилге чырмамай тохтарча жерле да жарашдыргъандыла.

Жолну эгиче белген изда ёстен кырдыкы да жагъасына алышдыла. Жуюкъ заманда участкада асфальтны экинчи къатысын да салыкъандыла. Тапландыруу бошалгъанлай, жорукъланы кёргозген ылаза этилди. Белгиле чырыкъла тохташдырылгъандыла, жагъдан ток чыбыкъла тартылгъандыла.

Тотю-Суудан «Аламат» ресторанигъа дери он километр чакълы участкада да ремонт этиле турады. Аны «Сорхан» организация бардырады.

Жанхонаны бла Бедикни арасында жети кило-

метрден аслам жолну Урвандан ДРСУ жагъгырта турады. Бюгонюкде анга асфальтны экинчи къатысын салынганды, энди аны кыйырлары тазаланадыла. Ахырында машина тёнгерге къоркжулу жерледе тёмтерден энчи буруула да орнатырыкъандыла.

Ишле башха эки участкада да бардырыладыла. Элбрус элге кирген жерде, сора чалмас сууну кёрпюрлерине да тынгылы ремонт этиледи. Алада «Смит» организация бла «Автомострой» фирма къармашадыла.

Анатолий ТЕМПРОВ.

Рейтинг

КъМКЪУ - 100 иги вузну санында

Россейни университетлерини «Интерфакс» агентствону методикасы бла жарашдырылган миллет рейтингини эселерине къере, бейыл да КъМКЪУ «Тинтиуу» жаны бла 238 вузну арасында 64 жерге тийишли болгъанды.

Университетге билим бериден, тинтиуден, социальны жагъдан, интернационализациядан, предпринимательстводан эм инновациядан болумларына къере багъа бичгенди. Окъуу юйле берген анкеталаны, Россейни Билим берии эм илму министрствосу бардыргъан мониторингини эселерини эм учреждениеланы электрон сайтарыны материалларын хайырлангандыла. Рейтингини толус эселери жылны ахырына хазыр болукудыла.

Бейыл «Образование для всех» деген битеуроссей бирлиги къыраалыкъны вузларыны рейтингин бардыргъанды. Анга къере бийик билим беричиуу качествауу бла КъМКЪУ 72 жерге тийишли болгъанды. Анга къыралны 2370 окуу юйлерине эм бейюмплери къатышхандыла. Рейтинги келеринде вузлары болгъан 276 шахардан бийик билим беричиуу качествауу бла Нальчик 62 жерни алгъанды.

Бизни корр.

Хазырланыу

Хар сагыатны да толу жарата

Жаңгы окуу жыл башлангырға артык кеп заман кыалмаганды. Аны себепли битеу билим берген урчеденила, сабий садлада да бу кундеде тапландыру ише кыстау бардыла.

Нальчикде 14-но номерли гимназияны аллай кезиудю. Аны мекямыны төгерге тазаланганды, ичине бир-бир кабинет-леде терезеле, эшикке алышынгандыла, полларына ламинат салына турды, кыбыргалары тытыр, бою бла да сюртулгендиле. Алай акылар ише алыкка бардыла.

«Ала биринчи сентябрьге дери тамам-ланыллыкдыла. Биз ичи заманы бир сагыатны да бошуна жибермейбиз,-дейди кырулуш бригаданы таматасы Мухамед Карданов.

Кырулушчуланы жумушлары бошал-гандан сора усталаны, техника ишчиле-ни кезиуери башланырды. Ала тизин жыйынуу колбога алыллыкдыла.

Эртенинде баргынымда, онучулдан адам жок эди. Манга кырулушчуладан бири - Гялхланы Омар - төбегенди. Ол

ала тамамлаған ишлени энчи комиссия келип көргенин, ахшы багъа да бергенин айтханды.

Гимназия 1 сентябрьде 1724 жаша бла кызыла эмда 125 устагъа эшиклерин кенг ачарыкды. Ала таза, жангыртал-гъан класслага кирилдикле.

ХОПАЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алганды.

Айбатлау

«Оазисни» аллында - тюрсюнлю фонтанла

Нальчикде Кыбарты эмда Лермонтов орамлада тапландыру ише кыстау баргъанларын шахарчыла, аны ко-наклары да көрмей амалы жокды. Жолла кенгертилиди-ле, бир-бир жерледе тротуар плитка салынады. Битеу бу ише 1 сентябрьге - Республиканы бла аны ара шахарыны конлерине - тамам этилирге керекдиле. Аны ичюндю кыру-лушчулары тири болгъанлары да. Алагъа уа «Горзеленхоз» да кыошугъанды. Анда урунганла голле салып, төгеркини быгы тапландырадыла, тизинни жы-ядыла.

Шахарыбызны ара орамы Ленин атлы проспектеде да - «Ве-стер» эмда «Оазис» супермар-кетлени кыатларында - кырулуш ише кыстау бардыла. Алай-да алгын фонтанла болучу эдиле. Аланы толусунай ке-терип, башкалары саладыла. Анда беш кырулуш бригадандан жыйырмадан артык ишчи уру-нады.

- Энди мында тюрсюнлю фонтан-ла боллукдула. Алларында уа уллу харфла бла «НАЛЬЧИК» деп жазыллыкды. Ол ариу чыракъла бла жасаллыкды. Фонтанла кенг жайыллыкдыла, бийикге урлукдула, бирде

юч-төрт метрге дери окууна көтюрюлжюкдөле.

Былайда дагъыда чай, гара, суусан суула ичнерча жай кафе, сабийле ойнарча майдан бол-лукдула, салкында олту-руп солурча да ариу шиттикле орнатыллыкдыла. Бу ише шахарны бетин бютон айбат-этер, шахарчыланы эмда аны

кыонакларыны кыуандырыр, келлерин көтюрюр мурат бла этиледиле,- дегенди брига-дападан бирини таматасы Таукенланы Халим.

Фонтанланы проектн мо-сквачны архитекторла жараш-дыргандыла.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алганды.

МЕДИЦИНА

Пластикалы операцияны - энди кесибизде

КыМР-ни Консултация бла диагностика жаны бла меди-цина арасында эшонлеринде раклары болгъан тишируу-лагъа пластикалы операция бардырып башлагандыла. Ол хирургия жаны бла бийик техно-логияныгъа саналды. Бу жол-гъа дери республикада былай болушук этимгенди.

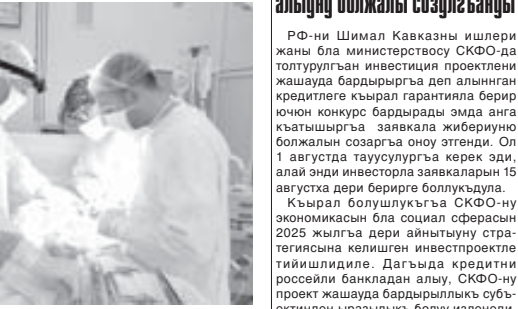
МКДЦ-ни баш врачы хирург-онколог Мурат Муков билдир-генге көре, кыйын формада мастктомия бла резекиясы болгъанга эшонно териси бла шуугою жаңгырдыла. Алай затны эр кишилеге да этедиле.

Кеп бламы арада операция-ны эки жыйрма жылы болгъан тишируула бардыргандыла. Бюгонлюкде саусуз, игиге ай-ланп, юйюне жиберилгенди. Ол кеси айтханга көре, ре-спубликада специалистлеге кыратханына сокурманмады.

«Операция кыйын болгъаны ичючюн кеп заманы алганды. Болсада саусузну саууктулу жашуула кыайтырла кыс-дан келгенди. Келир заманда саусула, тышына кетмей, кесерине республикада кы-раталлыкдыла.

Эсге салайым: онкологияны энди ал заманында кетерсе, хайры иги да уллу болады. Аны ичючюн кесимге терк-терк кырата тургузуу,- дейди Мурат Будёнович.

КыМР-ни Саулукъ сакълау министрствосуну пресс-службасы.

СПОРТ ОБЪЕКТЕ

«Тотур» сыфатын алышындырады

Арт заманда Тырнауузу-ну «Тотур» стадиону иги да тюрленгенди. Бек биринчи-ден, трибуналада шиттикле алышынгандыла. Ала энди, кыралны байрагыча, юч тюрсюнлю болгандыла. Кеслери да спонсорланы болушуклары бла алынп салынгандыла.

Санкт-Петербургда футбол кыабакъла келтирилгендиле. Специалистлени башчылыкларында матчла бардырылгъан майдан да тапландырылгъанды, жазда анга Германиядан келтирилген кырдык урлукла себил-ген эдиле.

Андан тышында, стадион-да ингиде жарык болууна электроизла жаңгырдыла. Кирген жерине уа топу ремонт этилгенди. Алайгъа автомат халда ачылгъан эм жабылгъан кыабакъла ишленгендиле, машинала тургъан жерге да эшикке орнатылгандыла. «Баксан» спорт-саулукъ кючлеу комплексни ишчилери уа стади-онну төгергенин боагъандыла.

Спорт комплексни баш инженерни Магъланы Хасан билдиргенге көре, жуу-укъ заманда алайдагы майданга асфальт салы-нырдыкды, ол керекли обо-рудование бла жалчылы-нырдыкды. Анда шахарчыла велосипедле бла роклик-ле учаллыкдыла. Секторла эмда чабыу жол да игиле-дирилдикдиле.

Бери Волгограддан специ-алистле келип да кырагъан-дыла. Анда спорт объектеге жаралуу синтетика кереклени жарашдыргъан завод барды. Алай бла, планнга көре, фут-болчула жаруу затылча, ой-нарча сыйгенде да кепалыгъа жалгъан кырдыгы бла төрт гит-че майдан да ишленирдикдиле. Аланы кыатларында уа арбаз

тренажёрлары бла спорт шахарчык кыуалыкды.

Алгъа бассейни бла ту-тушуу залы болгъан эски мекямы орунуна спорт-саулукъ кючлеу комплексни сөөридикдиле. Андагы котельны уа башха жерге кёчюрюлжюкдю. Жаңгы комплексде 50-метрик бассейн, тутушуу, трена-жёр эм фитнес залла, кон-ференцияла бардырырча, энчи отуу да боллукдула.

Андан сора да, эрттеден бери жабылып тургъан эки кыталык кыонак юй жаң-гыртылынырдыкды. Трибу-налары тюрленгенде ауур атлетикадан жаруу этерча зал, жууунгъан эм кийин-ген жерле да тап халга келтирилдикдиле.

Бу кыадар тапландыруу иш Эпбрус районну адми-нистрациясыны башчысы Уналаны Кзымини башла-мчылыгы эм себеплиги бла бардырылды.

Анатолий ТЕМИРОВ.
Сурат авторуну.

Документле

Кандидатланы айыруу фондларына кыаллай бир ахча тошгенин эмда ол кыалай кыоратылганын юсюнден шартланы юслеринден
Кыбарты-Малкяр Республиканы Айыруу комиссиясыны БЕГИМИ

2016 жыл 2 август Нальчик ш. №1473-5

«Россей Федерацияны Федерал Жыйылууну Кырал Думасына депутатла айырууну юсюнден» 2014 жылда 22 февральда чыгарылгъан 20-ФЗ номерли Федерал законну 74-чю статьясыны 9-чю кесегине тийишлиликде «Кыбарты-Малкяр Республика – Кыбарты-Малкяр бир мандатлы айыруу округ» бир мандатлы 14-чю номерли айыруу округну Округ айыруу комиссиясыны бегим этеди:

1. Кандидатланы айыруу фондларына кыаллай бир ахча тошгенин эмда ол кыалай кыоратылганын юсюнден шартланы асламы информация органлага басмалар ичючюн жибериге эмда Кыбарты-Малкяр Республиканы Айыруу комиссиясыны Интернет-сайтына салыргъа.

2. Бу бегим кыалай толтурулганына контроль этууну Кыбарты-Малкяр Республиканы Айыруу комиссиясыны председателини орунбасары С. В. Ештуенкону боюнуна салыргъа.

Айыруу комиссияны председатели В. М. ГЕШЕВ
Айыруу комиссияны секретары ЖАПУЛАНЫ М. Х.

Шимал Кавказ кюн сайын

Мирзеуден - 8 миллион тоннадан аслам Ставропольени Эл мюлк министрствосунда будай орууну толу болмагъан эселерин чыгаргандыла. Орта кюн, 28 июлда, битеу кыоратылганын юсюнден 18 миллион 218 миң тоннагъа жетгенди. Будай асылбаны 91,3 проценти орулдугъа, жар гектардан орта эсен бла 42,8 центнер алынды, деп билдиргендиле крайны ведомствосундан.

Вакансыла жетмей эселе...

Шимал Осетилада ишселени саны азаймайды, аны кыой, кйден-кй окуна болуп барды. Статистика шартлапа көре, быйлыны башына 329 адам иш изленгенди, тийишли оралагъа уа 7,5 миң адам барганды. Алай алада болгъан вакансыла озлык эвадиле. Ол себептен бош тургъанлагъа контракт бла аскерде кыулук этерге барыгъз, дейдиле.

Бусагъта «Дарьял полигонга электрик, механик, водителге керекдиле. Ападан сора да, республиканы торло-торло блякционерни сержантпадан башлап офицерлеге дери да аскерчиле изленди.

Адгыгяда - чабакъ ферма

Адгыгяны премьер министри Росрейбовостону Азов-Къара тенгиз управленисыны башчылары бла төбешгенди. Ала республикада чабакъчылыкны сайынуу онгланын сюзгендиле, деп билдирди Адгыгяны башчысыны пресс-службасы.

Росрейбовостону Азов-Къара тенгиз управленисыны таматасы Евгений Золотухин Адгыгяда эсбрт эмда адамла аслам суратгъан башха чабакъла аскердеге тап онгла бардыла, дегенди. Бюгонлюкде республикада 2 миңден артык мюлк бу зат бла кюрешеди.

Москвадан Кырачай-Черкесге - жауалай

24-жыллык жолучу Дудаланы Дудагъа халкыда кырачайлы Ломоносов дейдиле. Бу жол а ол Москвадан Кырачай-Черкесге жауалай жетгенди. Алай бла бу жаш адам 1400- километрик жолну 51 куннеге бардырды.

Аны биргесине жаланда Россейни картасы, рюкзакъ, чатыры эмда жууларча машыу болгандыла. Жолучу-лугуна магъанасы бу эди: цивилизация берген онгланы хайырамизгъа, кочо-кырууу неге жетергин билрге, жаңы жашуу сынау алыргъа.

Кеп жерледен кыонаккъа келликдиле республиканы онучулары Шимал Кавказы халкларыны маданият эмда спорт фестивалларын бардырууну кюноттошдыргандыла. Регионну башчысы бла правительствосуну пресс-службасында «Интерфакс-Юг» агентствогъа билдиргелерине көре, ол 24-25 сентябрьде өтердик.

Аны кезиудю, спорт эришууден сора да, торло-торло конкурсула, викторинала, концертле, башха жу-мушла да боллукдула. Баш ише Назрань стадионда бардырыллыкдыла. Аны шендюдю окууна эскизлай турдыла.

Адет-төрелени фестивалы

Дагъыстанда фольклорну бла миллет адет-төре-лени «Тауула» деген фестивалы болганды. Анга республиканы элперини бла шахарларыны келечилеринден сора да, Азербайджандан, Ростов областында бла Шимал-Кавказ федерал округну субъекттеринден чыгарычма кыууула кыоштырдыла. Ол ЮНЕСКО-ну башчылыкы бла «Россейни маданияты юсюнден» 2012-2018 жыллага жарашдырылгъан программа-ны келчирине бардырылганды, деп билдиргендиле Халк чыгармачылыкны республикалы юйюню пресс-службасындан.

«Бизни арбазыбыз - бизни юйюбюз»

М алай айт бла Волгоградда жаңгы проект жа-шудуа бардырылп башланганды. Анга «Единая Россия» партия да дурус көргенди. Анга көре бек алгъа тамамланылык борчланы сюзуге кытышхан эксп-ертле, кеп кыталы юйелени арбаларынан тап халгъа келти-руу эрте окууна кыола алынырге керек болгъан жумушду деп, бир ауудан айтады.

«Бизни арбазыбыз - бизни юйюбюз» деген про-грамма бек уллуладан биринди. Анга көре, беш жыл-ны ичине регион аялгаста кеп жылына адам кыуу-тймей, тозуруп борган арбаларынан тап халгъа келти-рирге мураттыдыла. Жоллагъа ремонт этиуу артык ахча кеп ахча кыоратырчыла тошкерди. Жалонда бир юйюню арбазын тапландыруула 10 миллион сом чакълы бир керек боллукду.

Конкурс

Инвесторлаган заявкала алынуу болжалы сюзулганды

РФ-ни Шимал Кавказы ишлери жаңы бла министрствосу СКФО-да толтурулган инвестиция проектлени жашауда бардырырча деп алынган кредитлеге кырал гарантияла берир ичючюн конкурс бардырады эмда анга кыатышырча заявкала жиберууню болжалын созаргъа оную этгенди. Ол 1 августта тауусулургъа керек эди, алай энди инвесторла заявкларын 15 августка дери бериге боллукдула.

Кырал болушуккъа СКФО-ну экономикасын бла социал сферасын 2025 жылгъа дери айнытууну стратегиясына келишген инвесторкте тийишдиле. Дагъыда кредитни россейли банкладан алыу, СКФО-ну проект жашауда бардырыллык суб-ектинден ырызлык болуу изленеди. Компанияны финан онглры да РФ-ни Правительствосуну 2010 жылда 14 декабрьде чыгарылгъан 1017-чи номерли бегимини 4-чю кыошагында кертюлжюк мардалагъа келиширге керекдиле.

Бюджетде кырал гарантиялагъа битеу да 10 миллиард сом салынганды. Хар компания кредитни ёлчменин 70 процентинден кёбюн алааллык тюрлю-лю. Алай ол ахча 300 миллион сомдан аз болмагъа керекди.

Кыралдан болушуккъа алынуу жо-руклары Россей Федерацияны Прави-тельствосуну 2011 жылда 4 майда чыг-арылгъан 338-чи номерли бегимини бла кыабил кёрюгендиле. Анга көре про-ектлени Шимал Кавказы ишлери жаңы бла министрство сайлайды. Кырал гарантияла берууню юсюнден онуюу уа РФ-ни Правительствосу чыгарды.

Кырал гарантияла Шимал Кавказ-да инвесторлагъа тутхулукту этиу амалча биринчи кере хайырланмай-дыла. Ары дери алай болушуккъа беш инвестиция проекте этилгенди. Аланы инвестиция ёлчмелери уа 14 миллиард сомдан аслам эди.

Сорлуклары болгъанла Инвестиция департаментни бу телефон номерле-ринде сёлештирге боллукдула: (495) 771-76-77, анга 3407-чи кыошаргъа, GryzlovaEV@minkavkaz.gov.ru - Грызлова Екатерина Валерьевна, тел. (495) 771-76-77, 3105-чи кыошаргъа, GerasimovDI@minkavkaz.gov.ru - Ге-расимов Денис Игоревич.